

Ο Ντου Μου και ο Σωκράτης συναντιούνται

Το παρόν άρθρο δημοσιεύθηκε στα κινεζικά, στην εφημερίδα China – Greece Times (中希时报), 2 έως 8 Δεκεμβρίου 2019, αρ. φύλλου 618, σελ. 07. Το κείμενο έχει εμπλουτισθεί με υποσημειώσεις χρήσιμες για τους Έλληνες αναγνώστες.

Αν έλεγε κανείς ότι είναι περίεργο ένας ξένος να γράφει για την κινεζική ποίηση, η διαπίστωση του θα ήταν εύλογη. Σ' ό,τι αφορά την ταπεινότητά μου, η ανάγνωση ποιημάτων της δυναστείας Τανγκ¹ είναι περίπλοκη διαδικασία. Οι άγνωστες λέξεις είναι πολυάριθμες, η σύνταξη δεν είναι ίδια με την σύγχρονη κινεζική, και οι σκέψεις που εκφράζονται στα ποιήματα είναι βαθύτατες. Φαίνεται, λοιπόν, ότι η γραμματική δεν αρκεί για να κατανοήσει κανείς τις σκέψεις των μεγάλων ποιητών. Στο παρόν άρθρο, φυσικά, ούτε καν αποπειρώμαι να αναλύσω το ποίημα του Ντου Μου (杜牧 – dù mù). Εντός της Κίνας υπάρχουν πάμπολλοι ερευνητές οι οποίοι έχουν ήδη διατυπώσει βαθυστόχαστες απόψεις. Με την συγγραφή του παρόντος άρθρου θέλω περισσότερο να αποδώσω την εικόνα ενός Έλληνα για την κινεζική ποίηση.

¹ Η δυναστεία Τανγκ (唐朝 – táng cháo) κυβέρνησε την Κίνα από το 690 έως το 905 μετά Χριστόν, με μία ενδιάμεση διακοπή περίπου δεκαπέντε ετών. Η πτώση της χαρακτηρίζεται από διαλυτικές τάσεις, οι οποίες προκάλεσαν την διάδοχη κατάσταση η οποία έμεινε γνωστή ως «Εποχή των πέντε δυναστειών και των δέκα κρατών» (五代十国时期 wǔdài shíguó shíqī). Η βασιλεία των Τανγκ σηματοδοτεί την εμφάνιση εξαισίων έργων σε όλους τους τομείς της τέχνης. Στην δε ποίηση εμφανίζονται ιερά τέρατα όπως ο Λη Μπάι (李白 lǐ bái –βλ. επόμενη υποσημείωση). Ουκ ολίγες φωνές φιλολόγων θεωρούν αυτήν την δυναστεία ως την καλύτερη ώρα της κινεζικής ποίησης.

Παρότι ο γνωστότερος ποιητής της εποχής αυτής είναι μάλλον ο Λη Μπάι,² έχω ωστόσο μία προτίμηση για τον Ντου Μου, καθώς είναι κοντινότερος στις καταβολές μου. Ο Ντου Μου³ λοιπόν –τούτος ο φοβερός ποιητής– είναι κάπως λιγότερο γνωστός. Μάλιστα όταν μιλώ για αυτόν, καμία φορά κάποιοι Κινέζοι φίλοι μου με διορθώνουν λέγοντας «Δεν υπάρχει Ντου Μου ποιητής. Θα εννοείς τον Ντου Φου.»⁴ Δεν θα δώσω εδώ βιογραφικά στοιχεία του Ντου Μου, παρά θα προχωρήσω κατ' ευθείαν στην παράθεση ενός ποιήματός του:

² Ο Λη Μπάι (李白 ĭ bái), 701 – 762 μετά Χριστόν, είναι ο γνωστότερος Κινέζος ποιητής. Η παραδοσιακή ανθολογία «300 ποιήματα της δυναστείας Τανγκ» (唐诗三百首 táng shī sān bǎi shǒu) σταχυολογεί ως αριστουργήματα πάρα πολλά ποιήματά του, ενώ συνήθως ανταμείβει φειδωλά άλλους ποιητές, συμπεριλαμβάνοντας δύο, τρία ή το πολύ τέσσερα ποιήματα. Ήταν ανήσυχο πνεύμα, και η παροιμιώδης ροπή του προς το κρασί ενέπνευσε πολλούς στοίχους του.

³ Στο κύριο σώμα του, το άρθρο παρασιωπά τα βιογραφικά στοιχεία διότι αρχικώς απευθύνθηκε στο κινεζικό αναγνωστικό κοινό. Ίσως, όμως, είναι σκόπιμο να παραθέσουμε λίγα βιογραφικά στοιχεία για τον εν λόγω ποιητή, προς εξοικείωσιν των Ελλήνων αναγνωστών. Ο Ντου Μου (杜牧 dù mù), 803 – 852 μετά Χριστόν, γεννήθηκε στην τότε πρωτεύουσα, Τσανγκ Αν (长安 cháng ān) (σημερινή πόλη Σι Αν 西安 xī ān). Επέτυχε στις αυτοκρατορικές εξετάσεις με τις οποίες επιλέγονταν κρατικοί αξιωματούχοι, αλλά στελέχωνε πάντοτε τις κατώτερες βαθμίδες του μηχανισμού: στις καλύτερες περιπτώσεις του εμπιστεύθηκαν την διοίκηση μικρών υπανάπτυκτων περιφερειών. Η απογοήτευσή του διαπερνά τον τόνο της γραφής του, ο οποίος ακροβατεί ανάμεσα στην τρυφερότητα των Ευρωπαίων λυρικών και στην αίσθηση παραίτησης των Ευρωπαίων ρομαντικών. Ο Ντου Μου φημιζόταν για τα εξάισια τετράστιχά του. Επηρεάσθηκε πολύ από τον Λη Μπάι και τον Ντου Φου (βλ. επόμενη υποσημείωση).

⁴ Ο Ντου Φου (712 – 770 μετά Χριστόν), ήταν εγγονός πολιτικού και γιός κατώτερου αξιωματούχου. Μελέτησε τα κομφουκιανικά αναγνώσματα. Δεν γνωρίζουμε πολλά για την ζωή του, αλλά γνωρίζουμε ότι συνδέθηκε με βαθειά φιλία με τον Λη Μπάι. Η ανθολογία «300 ποιήματα της δυναστείας Τανγκ» τον τιμά ανθολογώντας αρκετά του ποιήματα. Εκεί ανθολογούνται και δύο έργα του με τίτλο «Βλέποντας τον Λη Μπάι σε όνειρο».

清明节时 | 雨纷纷，
路上行人 | 欲断魂。
借问酒家 | 何处有？
牧童遥指 | 杏花村。

*Στης μνήμης την επέτειο, |⁵ βροχή μεγάλη πέφτει
κι οι οδοιπόροι θέλουνε | να χάσουν την ψυχή τους.*

Ρωτάνε: μέρος για να πιούν, | άραγε πού να έχει;

Βοσκόπουλο δείχνει μακρυνά, | το «Άνθος της βερυκοκιάς».⁶

Η δομή των στίχων. Κάθε στίχος αποτελείται από επτά ιδεογράμματα. Ωστόσο, για την προσέγγισή μας περισσότερη σημασία έχει το γεγονός ότι κάθε στίχος χωρίζεται σε δύο ημιστίχια. Εξ αυτών, το πρώτο ημιστίχιο αποτελείται από τέσσερα ιδεογράμματα, και το δεύτερο από τρία (η τομή των δύο επισημαίνεται με κάθετη γραμμή). Από σημασιολογικής και συντακτικής απόψεως, κάθε ημιστίχιο είναι και μία ανεξάρτητη φράση.

⁵ Η «Επέτειος μνήμης» ή απλούστερα η «Εορτή Τσινγκ Μινγκ» (清明节 qīng míng jié), είναι επέτειος μνήμης και απότισης τιμών στους εκλιπόντες, αντίστοιχη περίπου του ελληνικού «ψυχοσάββατου». Περίπου αντίστοιχα προς το ποντιακό έθιμο να καθαρίζουν τους τάφους και να τρώνε πάνω σε αυτούς, οι Κινέζοι πηγαίνουν στους τόπους αναπαύσεως, καθαρίζουν και αυτοί, πετούν χαρταετό και ενίοτε τρώνε.

⁶ Το χωριό « Άνθος Βερυκοκιάς» αποτελεί πιθανότατα τοπωνύμιο επινενοημένο.

Η διαλεκτική τού Ντου Μου. Παρότι το ποίημα αυτό είναι συντομότατο, είναι κολοσσιαίο από την άποψη της φιλοσοφίας. Εξ αιτίας του τίτλου του, που είναι «*Επέτειος μνήμης*», ίσως φρονούμε ότι το κείμενο άπτεται δυσοίωνων πραγμάτων. Η άποψη αυτή δεν είναι όλως αδικαιολόγητη. Το νόημα που κρύβουν ορισμένες φράσεις του ποιήματος είναι πράγματι τέτοιο. Μ' όλα ταύτα, το κείμενο διαθέτει και πιο αισιόδοξες πλευρές.

Πριν δούμε αυτές τις πλευρές, πρέπει προηγουμένως να τονίσουμε ότι στο ποίημα αυτό η κυριολεξία και η μεταφορά ανταγωνίζονται αλλά και συμπληρώνουν αλληλεξ. Ας εξετάσουμε το νόημα του δευτέρου στίχου, που λέει «*κι οι οδοιπόροι θέλουνε να χάσουν την ψυχή τους*». Αν, λοιπόν, η λέξη *οδοιπόροι* είναι διατυπωμένη κυριολεκτικά, τότε το «*θέλουνε να χάσουν την ψυχή τους*» είναι μεταφορικό διότι ο άνθρωπος δεν μπορεί να αποχωρισθεί κατά βούλησιν την ψυχή του. Με λίγα λόγια, η φράση «*να χάσουν την ψυχή τους*» μάλλον αποδίδει εδώ ένα αίσθημα απόγνωσης. Ισχύει και το αντίστροφο όλων αυτών: Αν οι διαβάτες του δρόμου είναι μία εικόνα μεταφορική, εννοώντας ότι η ζωή είναι ένας δρόμος και εμείς οδοιπόροι, τότε η δεύτερη φράση είναι κυριολεκτική. Συνεπώς, εάν απεικιάσουμε την ζωή σαν ένα μονοπάτι με αρχή και τέλος, τότε στο τέλος του μονοπατιού οι διαβάτες κυριολεκτικά χάνουν την ψυχή τους και εγκαταλείπουν τα εγκόσμια. Επομένως, είναι δυνατόν να συμπεράνουμε ότι το ποίημα του Ντου Μου σχετίζει αντιθετικά και ταυτοχρόνως συμπληρωματικά την κυριολεξία και την μεταφορά. Βεβαίως τούτα δεικνύουν και ότι ο Ντου Μου αρέσκει να χρησιμοποιεί λογοπαίγνια, πράγμα που μετατρέπει τους ούτως ή άλλως βαθείς του συλλογισμούς σε σωστό λαβύρινθο, σε έναν λαβύρινθο εντός του οποίου ο αναγνώστης χάνεται.

Πέραν αυτών, αυτός ο (τόσο κυριολεκτικός όσο και μεταφορικός) αποπροσανατολισμός είναι και το θέμα του τρίτου στίχου: οι διαβάτες θέλουν να μάθουν *«μέρος για να πιούν άραγε πού να έχει;»*. Αυτό το καπηλειό ως εικόνα εκφράζει την διάθεσή τους απέναντι στην Εορτή Τσινγκ Μινγκ: θέλουν να πιούν κρασί, ίσως ακόμα και να μεθύσουν, και να λησμονήσουν αυτήν την δυσοίωνη εορτή.

Όμως, όπως προείπαμε, το ποίημα δεν ενέχει μόνον τον θάνατο, αλλά και την ζωή, την ελπίδα και την ακμή. *«Βοσκόπουλο δείχνει μακρυνά, στο χωριό Άνθος Βερυκοκιάς'»* –και βέβαια τα άνθη αντιπροσωπεύουν την ζωή και την αναγέννηση. Κάθε χρόνο την άνοιξη, τα λουλούδια ανθίζουν και η φύση αναστήνεται. Ωστόσο αυτό δεν είναι η μοναδική αισιόδοξη εικόνα του ποιήματος. Έχοντας ολοκληρώσει την ανάγνωση του λογοτεχνήματος, η φράση *«βροχή μεγάλη πέφτει»* προσδίδει σε ολόκληρο το ποίημα μία πολύ αισιόδοξη χροιά. Ας μην λησμονούμε, άλλωστε, ότι στην αρχή το νόημα αυτής της φράσεως φάνταζε μάλλον ζοφερό. Μα η μεγάλη βροχή είναι αμφίσημη. Οι Έλληνες έχουμε και εμείς μία παρόμοια ιστορία. Αυτήν, δηλαδή, που λέει ότι όποτε βρέχει, κλαίει ο κανατάς και γελάει ο αγρότης. Η βροχή μέσα στο παρόν ποίημα λειτουργεί με τον ίδιο τρόπο: την ίδια ώρα που οδηγεί τους διαβάτες στην απογοήτευση, βοηθάει τα άνθη να ανοίξουν.

Το λογοτέχνημα του Ντου Μου είναι βαθυστόχαστο. Μία παροιμία ημών των Ελλήνων λέει: *τα μεγάλα πνεύματα συναντώνται*. Αρκετά νωρίτερα από τον Ντου Μου, ο Σωκράτης είχε εκφράσει μία παρόμοια θέση. Η ουσία της είναι ότι ο θάνατος προέρχεται από την ζωή, και επομένως και η ζωή από τον θάνατο. Στον πλατωνικό διάλογο *Φαίδων* (72a), ο Σωκράτης λέει *«Όμολογεῖται ἄρα ἡμῖν καὶ ταύτη τοὺς ζῶντας ἐκ τῶν τεθνεώτων γεγονέναι οὐδὲν ἦττον ἢ τοὺς τεθνεῶτας ἐκ τῶν ζώντων...»*.

Φαίνεται ότι ο δυισμός του Ντου Μου αντικατοπτρίζει και ορισμένα χαρακτηριστικά λαϊκής προέλευσης. Ένα ιδιαιτέρως μακρό ινδικό έπος, η *Bhagavad Gita* (2.13), εκφράζει την ίδια άποψη. Κατ' αυτήν, το να περάσει ένα σάρκινο σώμα παιδική ηλικία, ωριμότητα και γήρας είναι λογικό. Επομένως εξίσου λογικό είναι και το να μπει η ψυχή σε ένα καινούργιο σώμα.

Θα μπορούσαμε να τραβήξουμε μία γραμμή επάνω στον χάρτη και να συνδέσουμε την Ελλάδα, την Ινδία και την Κίνα. Οι παραδόσεις των τριών αυτών λαών παρουσιάζουν κοινά χαρακτηριστικά, και μπορούμε να φαντασθούμε ότι αυτές οι παρόμοιες αντιλήψεις διακινήθηκαν στα κράτη αυτά από εμπόρους.

Για να συνοψίσουμε, ο Ντου Μου, ο Σωκράτης και η *Bhagavad Gita* πραγματεύονται τον ίδιο τον θεμέλιο λίθο του ανθρωπίνου Είναι: *από πού ήλθα, και προς τα πού πορεύομαι;*

Κωνσταντίνος Γ. Πολύμερος
ΠΜΣ Γλωσσολογίας – Διδακτικής
ΕΚΠΑ

希腊学生：杜牧同苏格拉底相见

老外写有关中国诗文的文章，岂不是奇怪？此话合理。对于我来说，读唐诗很复杂。生词很多，句法不同，思想深刻。似乎语法都不足以了解到伟大诗人的思想。本篇文章中，我当然不敢分析杜牧的诗作。国内有许许多多思想家已经发表了很深刻的见解。写此篇文章，我更想描述希腊人对中国诗文的看法。

尽管可能最有名的诗人是李白，但是我特别喜欢杜牧，因为他更代表我的灵魂。杜牧，这位诗人，是更少有人知道的。有几个中国朋友会纠正我，说“没有杜牧，你的意思是杜甫”。我这里不写杜牧的列传，而会直接读他的诗文：

清明时节 | 雨纷纷，
路上行人 | 欲断魂。
借问酒家 | 何处有？
牧童遥指 | 杏花村。

诗句结构。每个诗句共有七个字。但是，以诗作分析来说，最重要的就是，每个诗句有两部分。第一部分都有四个字，第二部分都有三个（请看竖向线）。以语义学，句法来讲，每一部分都是独立的短语。

杜牧的二元论。虽然此诗文很小，但是从哲学的角度来讲，非常伟大。因为诗文的名字叫“清明”，我们都是以为，此诗文是和与不讳的事物有关。这个观点不是完全不对。有几个短语含义就是这个。不过诗文还有更乐观的方面。

字面义和比喻相反相成。我们先看第二行的意思。第二行有两部分：如果“路上行人”，这个短语，是字面义，那么后边的“欲断魂”是

比喻，因为“行人”是人，不能丢掉自己的灵魂。更简单地来说，“欲断魂”是代表绝望的一种话。反之，如果“路上行人”是比喻，那么第二部分是字面义。也就是说，如果想象到，人们生活像走路一样，有开始，有结束，那么到路结束后，行人断魂了，去世了。如此，我们可以说，比喻和字面义是相反相成的，杜牧的诗作也有这种结构。杜牧也喜欢语义游戏。这么深刻思想，像迷宫一样，让读者迷路、迷失。另外，迷路，糊涂，就是第三行诗句的含义：行人想知道“酒家何处有”。酒家代表他们对清明的感情：他们想喝酒，也许喝醉，忘掉这不讳的节日。

然而，清明，这个诗作中，不但有死神，而且也有生命、希望、繁荣。“牧童遥指杏花村”——花代表生命、复活。每年春天，花开，自然复活。不过，这个并不是诗作的唯一乐观标志。把诗作读完后，“雨纷纷”，这个成语，使诗作变得非常乐观。我们别忘记，一开始，这个词的意思好像不好。但是，大雨是双意。希腊人还有个相关故事。当下雨时，陶匠哭泣，农民发笑。清明诗作中的大雨也是一样。边让行人失望，边帮助花开起来。

杜牧诗作非常深刻。我们希腊人有个成语说：伟大精神会相遇。更早前苏格拉底也表达过一个这样的意思。含义就是，死命来自生命，生命又来自死命。这就是一种命运轮回。苏格拉底(Φαίδων; 72a)说：

«Ὁμολογείται ἁρμὴ μὴν καὶ αὐτῆ τοῦ ζῶντα ζεῖκτῶν τε θενεῶν τε γονεῶν τε αὐτῶν οὐδὲν ἴτην τοῦ εἶναι εἶναι οὐδὲν ἴτην τοῦ εἶναι...»

看起来，杜牧的对二元论看法偏向一些

文化特点。薄伽梵谭(Bhagavad Gita; 2.13)，一种特别长的梵文史诗，也是表达这个意思。也就是说，一个有肉体的人会通过童年、成年、老年，是正常的。进新体也是正常。

我们可以在地图上画出来一条线，把希腊，印度，中国连起来。这三种传统都有共同特点，我们可以想象到，当

年相关思想可能经由商人传播。概括地说，杜牧、苏格拉底和薄伽梵谭谈人类自我的基础是：我来自哪里，我去向何方。

莫磊
Constantinos Polymeros
雅典大学语言学研究生

雅典政府怒砸2.7亿欧元，誓要城市“换新颜”

雅典政府将对市容市貌进行大规模的改造，目的是改善当地人的日常生活，并提高国际游客的整体体验。

据希腊媒体报道，雅典市政委员会周一批准了该市的基础设施提升项目预算，具体的数额从去年的1.5亿欧元增加到2.7亿欧元。

雅典市主管城市基础设施和城市规划的副市长瓦西里斯·费沃斯·阿西提斯(Vassilis-Foivos Axiotis)在近日召开的雅典-阿提卡和阿戈萨洛尼卡酒店协会第四十九届大会上表示：“雅典市计划在2020年内启动大多数已经投标的项目。这些项目包括60个正在进行的工程、90个新项目和24项技术研究课题。”

根据阿西提斯的说法，市政府将拨款

4000万欧元用于广场、人行道和公共场所的改造；4200万欧元用于地面沥青化；700万欧元用于绿化；1700万欧元用于清洁；370万欧元用于改造城市的下水道管网。

阿西提斯说：“雅典的许多酒店的下水道系统都没有和城市污水系统连接起来，这是让人无法接受的。”

同时，市政府还将重点放在维护该市的标志性遗址和纪念碑上，将增加50万欧元的预算，用于保护城市雕塑和修建新的纪念碑。

同时，雅典市政府还将投入150万欧元用于雅典市中心附近的利卡维多斯山和剧院的升级改造，并将86万欧元用于在埃莱奥纳(Eleonas)建造一个大都会公园。

雅典市政府的城市改造计划将在未来三年内实施。(蔡玲)

瑞安航空2020年将在希腊推14条新航线

据希腊媒体报道，欧洲低成本航空公司瑞安航空(Ryanair)宣布，将在2020年夏季计划推出14条全新的往返希腊航线。

这意味着，到2020年10月，消费者可以预订147条来自希腊的航线。

瑞安航空(ryanair)的大卫·奥布莱恩(David O'Brien)对这一消息发表了评论，他强调了一些航线的开通对希腊经济的好处。

“瑞安航空很高兴推出2020年夏季计划，其中包括14条从希腊飞往法国、意大利和德国等目的地的夏季新航线。奥布莱恩说：“瑞安航空在2020年夏季的147条航线每年将为660万名客户提供服务，并在13个希腊机场为4950多个工作岗位提供支持。”

瑞安航空的希腊2020年夏季计划包括：

- 雅典-巴塞罗那，每周三次。
- 雅典-马德里，每周三次。
- 雅典-纽伦堡，每周两次。
- 雅典-图卢兹，每周两次。
- 哈尼亚-马赛，每周两次。
- 凯法罗尼亚-博洛尼亚，每周两次。
- 凯法罗尼亚-法兰克福，每周两次。
- 卡拉马塔-格丹斯克，每周两次。
- 卡拉马塔-米兰，每周一次。
- 卡瓦拉-布加勒斯特，每周一次。
- 罗德岛-布拉格，每周两次。
- 塞萨洛尼基-安曼，每周两次。
- 塞萨洛尼基-布拉格，每周两次。
- 塞萨洛尼基-波尔多，每周两次。(张洁)

想感受希腊的圣诞气氛? 这里一定不能错过!

11月30日至2020年1月5日，“圣诞工厂之精灵的狂欢”圣诞嘉年华活动将于雅典科技城(Technopolis)举行。这个如童话故事般甜蜜的圣诞主题活动适合各个年龄段的朋友参与。

该活动已在雅典市内连续举办多年，而在今年的“圣诞工厂”中精灵们将会为大家提供一个全新的场景。圣诞老人也将为小朋友们准备各种富有创意的礼物，以使小朋友们度过一个愉快难忘的圣诞节。

你可以带上爱人或者孩子漫步于“圣诞工厂”美丽的场景中，在各个藏有惊喜的角落里寻找快乐，在互动区域体验一次

充满童趣的游戏。

11月30日晚，雅典科技城(Technopolis)还将举行盛大的“圣诞工厂”开幕晚会以及许愿(Make-a-Wish)慈善活动，感兴趣的读者朋友可以提早购票。

圣诞将至，新的一年也将到来。给自己的心放个假吧!(吴佳丽)

活动日期: 2019年11月30日至2020年1月5日
开放时间: 10:00 — 22:00

地点: “Τεχνόπολη” Πειραιώς 100, Αθήνα 118 54

Technopolis, Peiraios 100, Athina 118 54 门票: 3欧起